

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра тюркської філології

Курсова робота
з тюркської філології

на тему:

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У СУЧАСНІЙ ТУРЕЦЬКІЙ
МОВІ: ПОХОДЖЕННЯ ТА СЕМАНТИКА

Студентки групи Тур 09-22
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми: Турецька мова і література
та переклад, друга східна мова,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.068 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – турецька
Бреус Інни Русланівни

Науковий керівник: доц. Тімкова Т.М.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ТЕРМІНУ ТА ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ.....	6
1.1. Визначення поняття “термін” та “термінологія.....	6
1.2. Дослідження електротехнічної термінології українськими та зарубіжними мовознавцями.....	9
Висновки до розділу 1.....	12
РОЗДІЛ 2. ПОХОДЖЕННЯ ТА СЕМАНТИКА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	14
2.1. Особливості походження сучасної електротехнічної термінології.....	14
2.2. Семантичні особливості сучасної електротехнічної термінології.....	19
Висновки до розділу 2.....	25
ВИСНОВКИ.....	26
ÖZET.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	34

ВСТУП

Для фахівців, які займаються технічним перекладом, дотичним до електроніки або тих, хто планує пов'язати своє життя з роботою на турецьких підприємствах, вивчення електротехнічної термінології є невід'ємним та важливим завданням.

У нашій курсовій роботі ми розглядаємо походження та семантику електротехнічних термінів, які використовуються у сучасній електротехнічній галузі Туреччини.

Туреччина є індустріально – аграрною країною, з розвиненими галузями, пов'язаними з машинобудуванням, металургією та електронікою. Тому розвиток електричної та електротехнічної промисловості зокрема у цій країні має серйозний внесок у економіку цієї країни. Багато турецьких компаній, які спеціалізуються на електричній та електротехнічній промисловості здобули всесвітню популярність. У цій роботі ми розглядаємо те, як вплинули на формування турецької електротехнічної термінології іноземні мови та культури. Дослідження, проведені в цій роботі, допоможуть нам оцінити важливість електротехнічної термінології в турецькій мові та зрозуміти її походження та семантику.

Актуальність дослідження полягає у тому, що Туреччина є країною з розвиненою індустріальною складовою з потужними підприємствами та заводами і розуміння семантики та генези електротехнічної термінології є необхідними для фахівців, які працюють у цій галузі.

Вивчення семантики та походження турецької електротехнічної термінології є актуальним та важливим для фахівців, які спеціалізуються на перекладі технічної документації в такій вузько направленій галузі як електротехніка.

Також варто зазначити, що актуальність дослідження електротехнічної термінології сучасної турецької мови полягає у потребі критичного аналізу та структурування юридичних термінів для подальшого їх використання в різних типах тексту.

Об'єктом дослідження є електротехнічна термінологія сучасної турецької мови.

Предмет дослідження – семантичні та етимологічні особливості електротехнічної термінології сучасної української мови.

Мета роботи – визначити семантичні та етимологічні особливості електротехнічної термінології сучасної турецької мови.

Мета дослідження зумовлює необхідність виконання таких завдань:

- 1) дослідити поняття «термін»;
- 2) визначити особливості та місце електротехнічної термінології в турецькій мові;
- 3) встановити етимологічні та семантичні особливості турецьких електротехнічних термінів.

Методи дослідження. Було використано метод критичного аналізу для вивчення дотичних до нашої теми наукових праць; метод суцільної вибірки, що застосовувався під час пошуку фактичного матеріалу та прикладів зі статей у газетах та словників присвячених електротехнічній термінології; метод порівняння, використаний під час зіставлення турецьких термінів та їх українських еквівалентів; методи аналізу та синтезу, за допомогою яких ми розподілили терміни за семантичними та структурними групами.

Матеріалом дослідження стали 78 лексичних одиниць електротехнічної термінології турецької мови, обрані шляхом дослідження турецьких та турецько - англійських електротехнічних словників та тематичних сайтів для фахівців з електротехніки у мережі Інтернет , а також українсько-турецьких словників.

Наукова новизна цього дослідження полягає у тому, що ми вперше комплексно дослідили електротехнічну термінологію турецької мови. Наше дослідження включає аналіз семантики та походження електротехнічних термінів та порівняння з термінологією української мови. Також наше дослідження підіймає актуальні питання, пов'язані з їх перекладом, використанням та вживанням.

Практичне значення нашої роботи полягає не лише у користі для фахівців які планують працювати у електротехнічній галузі, а й для тих студентів, котрі планують навчатися на технічних спеціальностях у спеціалізованих турецьких вищих навчальних закладах. Ця робота допоможе студентам зрозуміти семантику та

походження термінів, що може бути корисним для них, зокрема сприятиме підвищенню якості роботи у даній галузі.

Наша робота буде корисною та актуальною для перекладачів та лінгвістів, які займаються перекладом технічної документації. Ця робота допоможе їм уникати помилок та неточностей при перекладі важливих паперів, а також покращити якість своєї перекладацької роботи.

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ТЕРМІНУ ТА ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

1.1 Визначення поняття “термін” та “термінологія”

Термінологія – це основа не лише лінгвістики, а й будь-якої іншої галузі. Термінологія є в техніці, філології, літературі, медицині, історії, математиці та інших науках. Теорія – це основа практики будь-якої з вище названих галузей, а однією з основ теорії є саме термінологія. Тому інтерес до її вивчення цілком зрозумілий. Адже людство та технології розвиваються неупинно, тому регулярно з'являється все більше і більше нових явищ, а відповідно – більше термінів.

Мова людини – це складна фізіологічна діяльність, яка впливає на широкий спектр систем. Тому фіксація певних слів для конкретного значення, і додавання вузько направленою значення до них стає складним завданням. Тут перед перекладачами постає завдання: знати терміни багатьох галузей та вміти оперувати ними.

Термінологія – обширна сфера лінгвістики, тому досліджувати її всю відразу доволі важко. Через це її набагато легше класифікувати перш ніж вивчати та розбирати.

Але перш, ніж почати розбір тематичної термінології, потрібно спершу розібратися в тому, що таке термін як поняття.

Незважаючи на завдавалося б очевидність цього поняття, до слів “термін” та “термінологія” існує багато визначень.

Великий тлумачний словник сучасної української мови надає такі визначення понять термін та термінологія:

Термін – слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо. Термін – слово або вислів, що вживається в тому чи іншому середовищі, на певній території чи людьми певного фаху (Великий тлумачний словник сучасної української мови, 2005).

Термінологія – сукупність термінів якоїсь галузі науки, техніки, мистецтва або всіх термінів даної справи (Великий тлумачний словник сучасної української мови, 2005).

Англійський електронний словник Dictionary.com надає наступне визначення:

Слово “термін” походить від середньовічної латині “термінус – термін” у значенні “обмеження в часі, встановлене або призначене”. час», і “кінець, межа” (Dictionary.com, 2016).

Схоже значення надає і словник Etimolojiturkse: це слово походить від пізньолатинського слова terminus :1. кожен з елементів, які мають зв’язок між собою в логіці; 2. термін, ідіома, вираз, термінологія. (Etimolojiturkse.com)

Серед науковців також немає єдиної згоди щодо визначення понять “термін” та “термінологія”.

Так О.Д. Пономарів дає таке визначення цьому поняттю: "Термін – це одиниця історично сформованої термінологічної системи, що визначає поняття та його місце в системі інших понять, виражається словом або словосполученням, служить для спілкування людей, пов’язаних єдністю спеціалізації, належить до словникового складу мови й підпорядковується її законам" (Пономарів, 2000).

Науковці Зонневельд та Лоенінг вважають, що “Термінологія — це набір термінівщо представляють систему понять певної предметної галузі” (Sonneveld and Loening, 1993).

Термін — це слово, яке містить лінгвістичні символи та системи (Ananiadou, 1994).

Зберігаючи свій мовний характер, термінологія є частиною галузі науки або техніки і певною мірою виконує допоміжну функцію (Стацюк, 2016).

Також Стацюк посилається на вислови Головіна, Лотте та Хайрутдінова.

Б. Н. Головін розглядає термін як слово або підрядне словосполучення, що має спеціальне значення, виражає і формує професійне поняття та вживається в процесі пізнання і освоєння наукових та професійно-технічних об’єктів і стосунків між ними (Стацюк, 2016).

Д.С. Лотте, наприклад, розглядаючи терміни як особливі слова в лексичному складі природної мови, дає таке тлумачення: "Термін – це лексична одиниця певної мови для спеціальних цілей, що позначає загальне, конкретне або абстрактне поняття теорії певної спеціальної галузі знань або діяльності». У наведеному визначенні автор наголошує на таких важливих моментах:

- 1) терміни володіють усіма семантичними та формальними ознаками слів і сполучень природної мови;
- 2) терміни функціонують як такі саме в лексиці мови для спеціальних цілей, а не в лексиці тієї чи іншої природної мови;
- 3) у лексиці мови для спеціальних цілей терміни використовуються як засіб позначення спеціальних загальних понять результат когніції у спеціальних сферах знань і діяльності;
- 4) терміни є елементами відображають (моделюють) теорії, якими описуються спеціальні сфери об'єкти мови для спеціальних цілей (Стацюк, 2016).

На думку Д. Р. Хайрутдінова, термін – це лексична одиниця, що функціонує в науковому тексті як мінімальний носій наукового знання, а також як спеціальних понять є терміни, формування їх зумовлено мовною свідомістю людей, які створюють інформаційний світ спеціальних знань, використовуваних у процесі професійно-наукової комунікації (Симоненко, 2018).

О.О Реформатський, який під терміном розуміє “мовний знак, основна функція якого відтворювати у свідомості людини якнайповніше уявлення про об'єкт спеціальної галузі знань зі всіма його властивостями та якостями”. Інша група дослідників за основу визначення терміна бере його співвіднесеність з науковим поняттям, яке іноді називається «спеціальним об'єктом», «спеціальним поняттям».

В. І. Сифоров і Я. А. Клімовицький з цього приводу зазначають: «Термін» - це слово (або словосполучення), знак якого співвіднесений з відповідним поняттям у системі понять цієї галузі науки або техніки . Саме співвіднесеність з науковим поняттям розглядає Т. Р. Кияк як головну ознаку, що відрізняє термін від загально вживаного слова: “Терміни позначають глибокі наукові поняття, На відміну від звичайних слів, які позначають повсякденні, примітивні поняття».

Щодо іноземних дослідників, то вони також не мають спільної думки щодо визначення поняття “термін” (Симоненко, 2018).

Так дослідник Пірсон зазначив, що “термін може складатися з одного або кількох слів (тобто простий термін) або складний термін або навіть містить символи” і “слово; найменша мовна одиниця, передає конкретне значення, здатна існувати як окрема одиниця в реченні”, тоді як “написане слово позначається пробілами або знаками пунктуації перед і після” (Pearson, 1998).

Різноманіття дефініцій поняття “термін” насамперед пояснюється відсутністю чітко визначених його характерних ознак, в результаті чого кожен науковець розуміє це явище по-своєму.

Поняття “термін” та “термінологія” не мають одного спільного визначення, через це вони часто пояснюються різними науковцями та довідковими джерелами по різному. Та попри це, термінологія, як наука все ще розвивається та займає важливе місце в лінгвістиці. Ми у нашому дослідженні беремо за основу комплексний підхід та розуміємо термін як слово або словосполучення, яке виражає собою певне поняття або явище, яке безпосередньо стосується цієї галузі.

1.2 Дослідження електротехнічної термінології українськими та зарубіжними мовознавцями

Електротехнічна термінологія на перший погляд може здатися тією галуззю термінології, яка не може похвалитися значним науковим здобутком у лінгвістичній сфері. Проте знаходилося достатньо науковців як і в Україні, так і закордоном, які брали саме цю тему для своїх досліджень.

Серед українських дослідників можна виділити Зоряну Куньч та Лілію Харчук – ці дослідниці мають один із найбільших доробків у сучасній українській електротехнічній термінології. Їхні статті розкривають теми та аспекти, присвячені здебільшого електроенергетиці – підрозділу електротехніки.

Наприклад, у своїй спільній статті “Основні етапи становлення української електроенергетичної терміносистеми” вони описують зокрема історію та ставлення етапів розвитку даної термінології (Куньч, Харчук, 2017).

Також у іншій статті “Особливості лексико-семантичного способу термінотворення (на матеріалі української електроенергетичної термінології)” Зоряна Куньч та Лілія Харчук дослідили групи терміносистем, утворених лексико – семантичним способом та особливості їхнього функціонування (Куньч, Харчук, 2017).

Так, у своїй статті “Полісемія в українській електроенергетичній термінології” пані Куньч та пані Харчук підіймають тему багатозначності електроенергетичних термінів, а також розподіляють їх на внутрішньосистемні, міжсистемні та зовнішньосистемні (Куньч, Харчук , 2016).

Серед свого наукового доробку, присвяченого українській електротехнічній термінології, ці дві дослідниці також досліджували питання електроенергетичних професіоналізмів та жаргонізмів у своїй праці “Семантичний потенціал українських електроенергетичних професіоналізмів і професійних жаргонізмів”. У цій роботі науковиці здійснили аналіз професіоналізмів та жаргонізмів з даної сфери та класифікували їх за способами творення, різновидами скорочень та джерелом поповнення даних лексичних одиниць. (Куньч, Харчук, 2014.)

Українська мовознавиця Лілія Харчук також має індивідуальні статті. Серед її доробку можна відзначити статтю “Терміни-словосполучення в українській електроенергетичній термінології”, де дослідниця провела структурування двох та трьохкомпонентних терміносполук за розташуванням їхніх складників (Харчук, 2013).

Серед власних статей Л. Харчук не можна не згадати роботу “Суфіксація як продуктивний спосіб творення електроенергетичних термінів”. В цій статті пані Харчук досліджувала моделі суфіксації енергетичних термінів та найбільш поширених способів творення енергетичних термінів а також здійснила класифікацію тих способів творення (Харчук, 2012).

Також окрім доробку цих двох дослідниць можна виділити автореферат Людмили Козак “Українська електротехнічна термінологія (словотвірний аспект)”. В своїй праці науковиця розглядає способи творення певних електротехнічних термінів, зокрема префіксальний, суфіксальний та префіксально-суфіксальний способи творення.

Також можна згадати публікацію Юлії Карачун, Юлії Гайденко та Інни Борковської “Compound Term-nouns in Electrical Engineering Texts” в журналі “Arab World English Journal”. В цій статті науковці класифікують складні терміни – іменники за семантикою та рівнем конкретності та абстрактності (Ю. Карачун, Ю. Гайденко, І. Борковська, 2020).

Щодо іноземних досліджень, то деякі з них також заслуговують на увагу.

Окрім творення та історії розвитку електротехнічної термінології досліджувалися також і міжмовні запозичення. Так, хорватська дослідниця Івон Лерман-Зеляк у своїй праці “Anglicisms in Electrical Engineering Terminology” досліджувала англіцизми у хорватській електротехнічній термінології та їх вплив на сучасну хорватську термінологію (Liermann-Zeljak, 2013).

Також досліджувалася в іншомовних джерелах історія походження та розвитку електротехнічної лексики в іспанській мові. Так, дослідник Хосе Антоніо Морена Вілануева у своїй праці “Formación Y Desarrollo Del Léxico De La Electricidad En Español (Siglos XVIII Y XIX)” (Формування та розвиток іспанської електричної лексики (18-19 ст.)) описує становлення та розвиток електротехнічних слів та термінів в Іспанії. Автор розбирає теорії розвитку та походження іспанської електричної лексики та періодизує історію іспанської електротехнічної термінології.(Moreno Villanueva, 2012)

Щодо турецьких джерел, то саме досліджень електротехнічної термінології практично не спостерігається. Це і стало однією з причин вибору теми нашого дослідження.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Для детальнішого розбору турецької електротехнічної термінології, нам потрібно дослідити поняття “термін” та “термінологія” а також їхнє бачення серед інших науковців. Зокрема потрібно дослідити не лише походження електротехнічних термінів, а й їхню семантику, тобто класифікувати терміни за групами значень.

У цьому розділі нами дано визначення понять термін та термінологія, окреслено погляди на дослідження цих явищ як і українських, так і закордонних науковців, наприклад, Зоневельда, Лоенінг, Пірсона та інших.

Між науковцями існують суперечки щодо одного єдиного визначення слів “термін” та “термінологія”, проте існують чітко окреслені визначення в словниках та працях відомих мовознавців.

Так як темп сучасного світу доволі швидкий, так само швидким є і виникнення нових термінів, які потребують структуризації та класифікації. Те саме стосується й електротехнічної термінології, через це вона також потребує певної структури та семантичного аналізу.

Розглядаючи електротехнічну термінологію, на сьогодні серед основних питань, що постають до розгляду є певні проблеми, зокрема малої кількості досліджень цієї галузі в термінології. А також проблеми словотвору та історії походження окремих термінів.

Серед лінгвістичних досліджень даної теми можна зробити висновок, що серед українських науковців тема електротехнічної термінології привертає до себе певну увагу, особливо в українській лінгвістичній науці. Серед наукових робіт є певна кількість сучасних досліджень термінології даної сфери.

Щодо іноземних досліджень, зокрема в турецькому просторі, не спостерігається достатньої кількості досліджень електротехнічної термінології.

Отже, термін та термінологія – це поняття, що привертали та привертають увагу дослідників з усього світу. Попри те, що існує багато визначень цих понять та проведено чимало досліджень на цю тему, все одно лишається багато галузей та тем, які потребують досліджень та вдосконалення не лише в українській мові, а й в

турецькій.

РОЗДІЛ 2. ПОХОДЖЕННЯ ТА СЕМАНТИКА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

2.1 Особливості походження сучасної електротехнічної термінології

Серед характеристик та особливостей дослідження термінології не можна не згадати етимологію або походження термінів у сучасній електротехнічній термінології.

Етимологія – дисципліна мовознавства; науково-дослідна процедура, що використовує порівняльно-історичний метод встановлення походження слова, його звукової форми, лексичного значення, морфеми, з'ясування факту немотивованості мовного знака (Ковалів, 2007).

В нашому випадку ця дисципліна допомагає нам краще зрозуміти електротехнічну термінологію.

Визначення походження електротехнічних термінів може як і надати доволі цінні знання, які сприятимуть подальшому дослідженню даної галузі термінології, так і бути самостійним цінним об'єктом для дослідження.

Для проведення нашого дослідження було взято та опрацьовано 78 лексичних одиниць.

Матеріал було взято з сайту Elektrik Portal, словників İngilizce Türkçe Elektrik Elektronik Mühendisliği Terimleri Sözlüğü авторства Еркана Афаджана та “İngilizce – Türkçe Elektrik – Elektronik Teknik Terimler Klavuzu” Турана Шенджіля. Приклади вживання були взяті з таких газет як Cumhuriyet, Milliyet та Ikdam. Для визначення походження запозичень було використано етимологічний словник Nişanyan sözlük.

За матеріалами даних джерел можна виділити наступні іншомовні запозичення з таких мов:

Французька мова: modülasyon – “модуляція” (bu suallerini armoni fenninin modülasyon (tadil) bahislerini bilip bilmediğimizi anlamak için sordukları müsteban oluyor - *(Очевидно, що вони задають ці питання, щоб зрозуміти, чи знаємо ми питання модуляції науки про гармонію).*

kod – “код”

(Mors kodunda 'S' harfine tekabül eden üç nokta duyulmuştur - *В азбуці Морзе чути три крапки, що відповідають букві «S»*).

kodlama - “кодування” (Güvenli kodlama, verilerin hırsızlık veya bozulmaya karşı korunmasına yardımcı olur. - *Безпечне кодування допомагає захистити дані від крадіжки або пошкодження*).

simge – “символ”

(Eklenmiş dosyalar daha sonra ekranın sol tarafındaki orta boylu bir simge olarak görüntülenecektir - *Після цього додані файли відображатимуться як значок середнього розміру в лівій частині екрана*.)

normal dağılım – “нормований розподіл”

(Normal dağılım eğrisi (normaly distribution curve)' ile kavramlaştırılan hipotetik bir evren dağılımıdır - *Це гіпотетичний розподіл всесвіту, концептуалізований нормальною кривою розподілу*.)

dipol – “диполь”,

(Dipol-dipol kuvvetleri, kalıcı dipollere sahip moleküller (polar/kutupsal moleküller) arasında meydana gelir - *Диполь-дипольні сили виникають між молекулами, які мають постійні диполі (полярні молекули)*).

izotopik – “ізотопний”,

İzotopik imza araştırılan bir materyaldeki belirli elementlerin radyojenik olmayan 'kararlı izotoplarının', kararlı radyojenik izotoplarının veya kararsız radyoaktif izotoplarının bir oranıdır – *Ізотопна ознака – це співвідношення нерадіогенних «стабільних ізотопів», стабільних радіогенних ізотопів або нестабільних радіоактивних ізотопів окремих елементів у досліджуваному матеріалі*.)

monopol anten – “монопольна антена”

(Monopol antenler en yaygın kullanılan ve en basit radyo anten tiplerinden biridir – *Монопольні антени є одними з найпоширеніших і найпростіших типів радіоантен*.)

ampul – “лампочка”

(Bir elektrik dalgasının naklini htiva eden camdan kap. – *Скляна ємність, що містить передачу електричної хвилі*.)

akümülatör – “акумулятор”

(Artık akümülatör, anod bataryası ve saireye lüzum kalmamıştır. – *Більше не потрібні акумулятори, анодні батареї та інші.*)

empedans – “електричний імпеданс”.

(Yüksek frekans empedans köprüsü – *Високочастотний імпедансний міст*) ,

transformatör – “трансформатор”.

(Telefon, telgraf ve tel kabloları, transformatörler ... AEG Elektrik Şirket-i umumiyesi – *Телефонні, телеграфні та дротові кабелі, трансформатори... AEG Electricity Company* загалом.).

А також такі терміни як “alternans” – альтернанс, , edüktants – “індуктивність”, kondansatör – “конденсатор”, kapasitans – “ємкісний опір”, periyodik olmayan sistemi – “неперіодична система”, marjinal – “граничний”, cliptik kutuplanma – “кліптична поляризація”, normalize ortalama\güç, – “нормоване середнє значення\нормована напруга”, enerji içeriği – “вміст енергії”, fazör – “фазор”, potansiyel – “потенціал”, radyal alan – “радіальна площа”, radyo bağlantısı – “радіоз'єднання”, gerilim kontrolü – “контроль напруги”, potansyonel – “потенціал”.

Французькі запозичення складають майже одну четверту лексичного матеріалу – 28 одиниць, що складає 37% від вибраного лексичного набору з 78 лексичних одиниць.

Отже, з прикладу цих слів можна зрозуміти, що сучасна турецька електротехнічна термінологія багата на запозичення саме з французької мови.

Також зустрічаються англійські запозичення:

dijital – цифровий

(‘DSV.1’ ismi verilen yeni ve modern dijital voltmetre, İngiltere’de satışa çıkarılmıştır. – *У Великобританії продається новий сучасний цифровий вольтметр під назвою «DSV.1»*)

Frekans – частотний

(Mütenavib dinamlar saniyede muayyen bir frekans bir siklin yarısında bir cihette ve diğer yarısında diğer cihette – *Перемінні динамо-машини подають електрику з певною частотою в секунду – половину циклу в одному напрямку, а іншу половину в іншому напрямку.*)

elektron – “електрон”

(maamafih bazı hikmet şınaslar elektron ile iyonu bir add etmektedirler – *Однак деякі вчені вважають електрон та іон одним цілим.*)

З англійської мови ми маємо 4 запозичення які складають 5,4% від лексичного запасу.

Оскільки одні з найбільших скачків індустріалізації в історії відбувалися в європейських країнах і в Англії та Франції зокрема, не є дивним те, що багато електротехнічної лексики прийшло саме з мов цих країн. А так як французька мова довгий час була мовою не лише інтелігенції, а й науки.

Але також серед словникового матеріалу можна знайти і слова, що походять напряду з античних мов: грецької та латини.

Наприклад, вистачає в електротехнічній термінології грецьких термінів:

elektrik – електричний

(Çinko ve mangan birbirleriyle reaksiyona girer ve elektrik üretilir – *Цинк і марганець реагують один з одним і виробляють електрику.*)

teorem–теорема

(Geometride 'teorem' adıyla bilinen gerçekliklere 'prensip' adını veriyoruz-*У геометрії ми називаємо реалії, відомі як «теорема», «принципами».*)

entropi–ентропія, ergodik – ергодичний, homojenlik indeks – індекс однорідності, telegraf sinyali – телеграфний сигнал, kriptoanaliz – криптоаналіз, kriptografi – криптографія.

Також зустрічаються і латинські:

Kondansatör–конденсатор

(Kondansatör = Elektriki, buharı ve buhara benzer gazları biriktirip teksif eden alet,

meksife – Конденсатор = пристрій, який збирає та конденсує електрику, пару та пароподібні газы.)

osilatör – осцилятор.

(Osilatör ... Osilograf ... Osilometre ... Osiloskop–

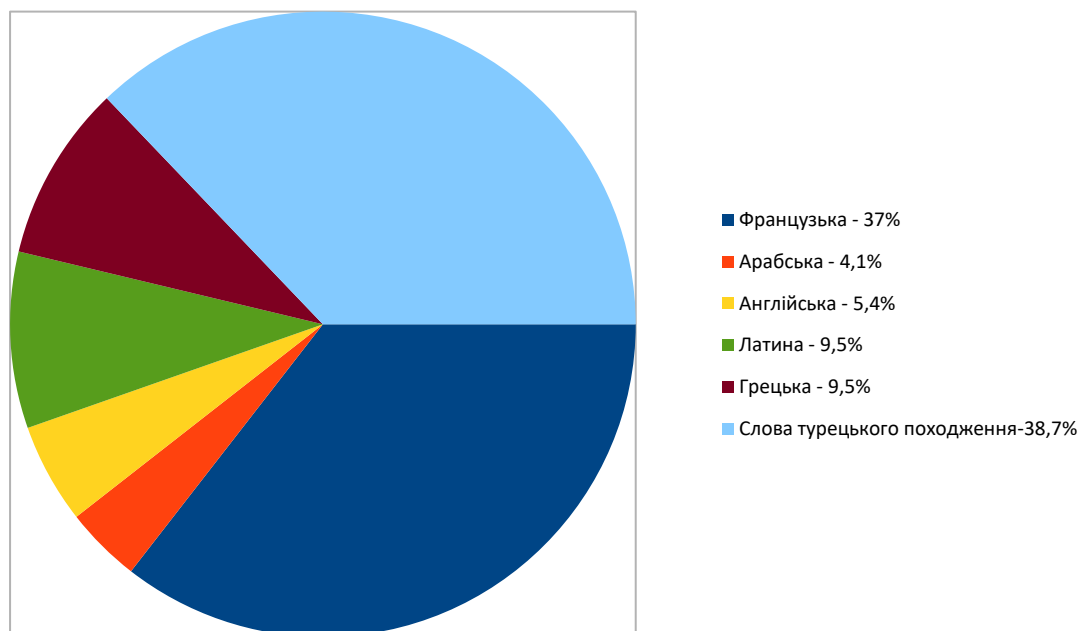
Осцилятор ... Осцилограф ... Осцилометр ... Осцилограф)

vektor – вектор, informasyon – інформація, modul – модуль, kaynak alfabe – вихідний алфавіт, video – відео.

Арабські запозичення також присутні в турецькій електротехнічній термінології.

Проаналізувавши лексичний матеріал, ми можемо бачити, що в таких термінах як kuvvet serisi – ступеневий ряд, hat – лінія, şifre – шифр містять в собі арабські запозичення або самі є запозиченнями.

Тож, на відміну від термінологій інших і давніших галузей, таких як право чи медицина, електротехнічна термінологія практично не має арабських запозичень, як і через ареал поширення електротехнічного прогресу, так і розвиток цього самого прогресу, який відбувався здебільшого в європейських країнах. Тоді як прогрес давніших галузей людського життя, таких як право чи медицина дійсно мав більший розвиток саме в країнах Арабського Сходу.

Отже, за проведеним вище етимологічним розбором, ми можемо бачити, що одним із найголовніших джерел формування електротехнічної термінології турецької мови є значні запозичення із французької, латини, грецької та англійської мов.

Французька мова складає найбільшу частку запозичених слів – 28 одиниць, що складає 37% від вибраного лексичного набору з 78 лексичних одиниць.

Далі йдуть запозичення з латини та грецької мови. У лексичному матеріалі їхній обсяг однаковий – по 10 одиниць з кожної мови. Тому їхня частка складає по 9,5%

кожна.

З англійської мови ми маємо 5 терміни, тобто 5,4%

Найменшу частку серед запозичень складають арабські запозичення – 5 лексичні одиниці або 4,1%.

Можна зробити висновок, що турецька електротехнічна термінологія багата не лише на французькі запозичення. Проаналізувавши деякі джерела, ми помітили, що найбільше запозичень в цій термінології з французької, грецької, латини та англійської мов. Звісно, тенденція до запозичень саме з європейських мов спостерігається в багатьох мовах світу і турецька не є винятком.

Проте, якщо порівняти словники, які були видані у 1980-х роках, на які припадав пік тюркізації та уникнення запозичень з інших мов, то можна побачити, що наведених вище слів в словниках того періоду практично немає. На кожне сучасне запозичення був поширений один або навіть більше турецьких відповідників.

Порівнюючи з матеріалом із словника Турана Шенджіля “İngilizce – Türkçe Elektrik – Elektronik Teknik Terimler Klavuzu” (1985) можна помітити цю тенденцію. У таких термінів були свої відповідники, такі як modülasyon – kiplenim, izotopik – yerdeşel, marjinal – sınırsal, periyodik – 1) Dönemsel, 2) yinelimli, potansyonel – gerilim, erkil, homojenlik – tektürel, türdeş, eştürel, bir yapımı, vektor – yöngü, fazör – evreoku, dipol – çiftucaу, frekans – sıklık.

Отже, ми бачимо, що спостерігається тенденція намагатися обходити запозичення з європейських чи арабської мови та вдаватися до тюркських відповідників. Але при цьому повної ізоляції від іншомовних запозичень досягти так і не вдалося.

Деякі з них досі в ужитку в роботі електротехніків на одному рівні із запозиченнями, деякі витіснили запозичення, а якісь так і не змогли прижитися в лексиконі фахівців з електротехніки.

2.2 Семантичні особливості електротехнічної термінології.

Семантика – розділ мовознавства, який вивчає проблеми значення та

тлумачення знаків і знакових виразів природної і штучної мов, поетичного мовлення, окреслених предметною та понятійною сферами. (Ковалів, 2007).

В українському мовознавстві лінгвісти брали різні галузі для дослідження семантики. Наприклад, Бачишина О.Б. В своїй праці “Семантика часу і простору: особливості, стан та проблеми дослідження в українському мовознавстві” досліджувала напрями дослідження часо-просторової семантики в українському мовознавстві та окреслила особливості вираження часу і простору в українській мові, а також визначила основні відмінності в засобах вираження відповідних онтологічних категорій. (Бачишина, 2014).

А Микола Степаненко та Світлана Педченко у своїй монографії “Семантика і функціонування модальних часток у сучасній українській літературній мові” здійснили комплексний і багатоаспектний аналіз модальних часток як засобів реалізації субкатегорійних модальних значень із позицій функційної граматики, комунікативної лінгвістики та прагматики; з’ясовано особливості взаємодії об’єктивно-модальних та суб’єктивно - модальних компонентів семантики партикул. (Степаненко, Педченко, 2019).

Також на просторах української науки досліджувалася семантика вигуків. Наприклад, у своїй роботі “Семантика вигука “А” в українській мові” науковиця Олена Мельник визначила основні семантичні ознаки вигуку “А” за контекстуальними, ситуативними та пропорційними ознаками на основі тлумачних словників та художніх текстів. (Мельник, 2012)

Адріанова Ольга у своїй дисертації “Військово-морська термінологія української мови: етапи формування та семантика” з’ясувала шляхи формування й розвитку, лексико-семантичні та дериваційні особливості української військово-морської термінології. (Адріанова, 2011)

Зазвичай у мовознавстві виділяється три способи диференціації термінології: перший – за тематичним групами, другий – за категоріями й третій – метод польового аналізу. У сучасному мовознавстві здебільшого поширений перший спосіб. Цей же спосіб і представлений у найбільшій кількості наукових досліджень, пов’язаних із семантикою термінів у певних галузях.

У кожного науковця може бути своя система класифікації термінів за семантичним чинником, але в нашому дослідженні ми беремо за основу класифікацію Ю. Карачун, Ю. Гайдено та І. Борковської з їхнього дослідження “Compound Terms in Electrical Engineering Texts”. У своїй праці вони поділяють терміни наступним чином:

- 1) Пристрої та прилади
- 2) Інструменти
- 3) Професії
- 4) Одиниці вимірювання
- 5) Системи та механізми
- 6) Предмети та матеріали
- 7) Процеси, поняття та явища

Базуючись на даній класифікації, ми здійснили власний семантичний розподіл електротехнічних термінів на наступні категорії:

- 1) Пристрої та прилади: fazör – “фазор”, akümülatör – “акумулятор”, kondansatör – “конденсатор”, transformatör – “трансформатор”.
- 2) Інструменти та засоби: kod – “код”, kodlama – “декодування”, marjinal – “граничний”, monopul anteni – “монопольна антена”, enerji içeriği – “вміст енергії”, potansiyel – “потенціал”, radyal alan - “радіальна площа”, simge – “символ”, gerilim kontrolü – “контроль напруги”, potansyonel – “потенціал”.
- 3) Професії: yönetici – адміністратор, elektrikçi – електрик.
- 4) Одиниці вимірювання: Volt – одиниця вимірювання електричної напруги, Watt – одиниця вимірювання потужності, Amper – сила електричного струму, Farad – вимірювання електричної ємності, Henry – вимірювання індуктивності, Ohm – електричного опору.

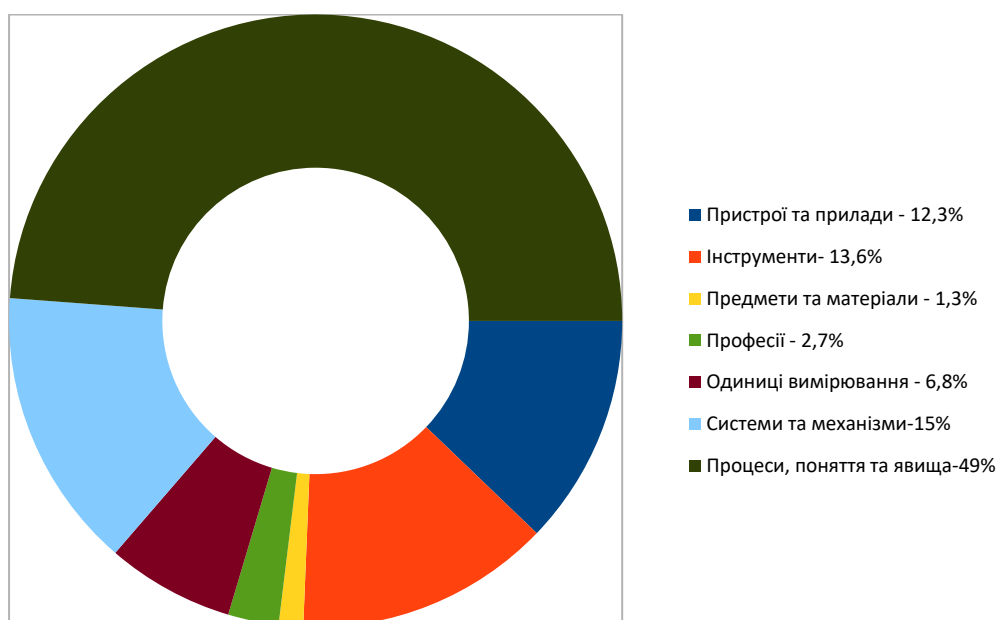
У електротехнічній термінології поширене використання термінів, названих на честь винахідників чи вчених: Volt – Вольт, Watt – Ват, Amper – Ампер, Farad – Фарад, Henry – Генрі, Ohm – Ом. Зазвичай всі перелічені терміни використовуються на позначення певних величин.

Також до категорій входять:

5) Системи та механізми: *periyodik olmayan sistemi* – “неперіодична система”, *dipol* – “диполь”, *radio bağlantısı* – “радіоз'єднання”, *kayan yazmaç* – “регістр зсуву”.

6) Матеріали: *izotopik* – “ізотопний”,

7) Процеси, поняття та явища: *kliptik kutuplanma* – “кліптична поляризація”, *modülasyon* – “модуляція”, *normal dağılım* – “нормований розподіл” *normalize ortalama güç*, – “нормоване середнє значення\нормована напруга”.

Отже, за даною класифікацією ми можемо бачити, що найбільшу частку у семантичному розподілі за класифікацією Ю. Карачун, Ю. Гайденко та І. Борковської складають процеси, поняття та явища — 36 термінів або 49%, що складає майже половину від загальної кількості лексичних одиниць. Інструменти складають 10 одиниць або 13,6%. Професії позначають два терміни або 1,3%. До одиниць вимірювання належать 5 одиниць або 6,8% термінів. До систем та механізмів відносяться 11 термінів або 15%.

Але, наприклад, згадані вище Зоряна Куньч та Лілія Харчук у своїй статті “Особливості лексико-семантичного способу термінотворення (на матеріалі української електроенергетичної термінології)” пропонують свій варіант семантичної класифікації електротехнічних термінів.

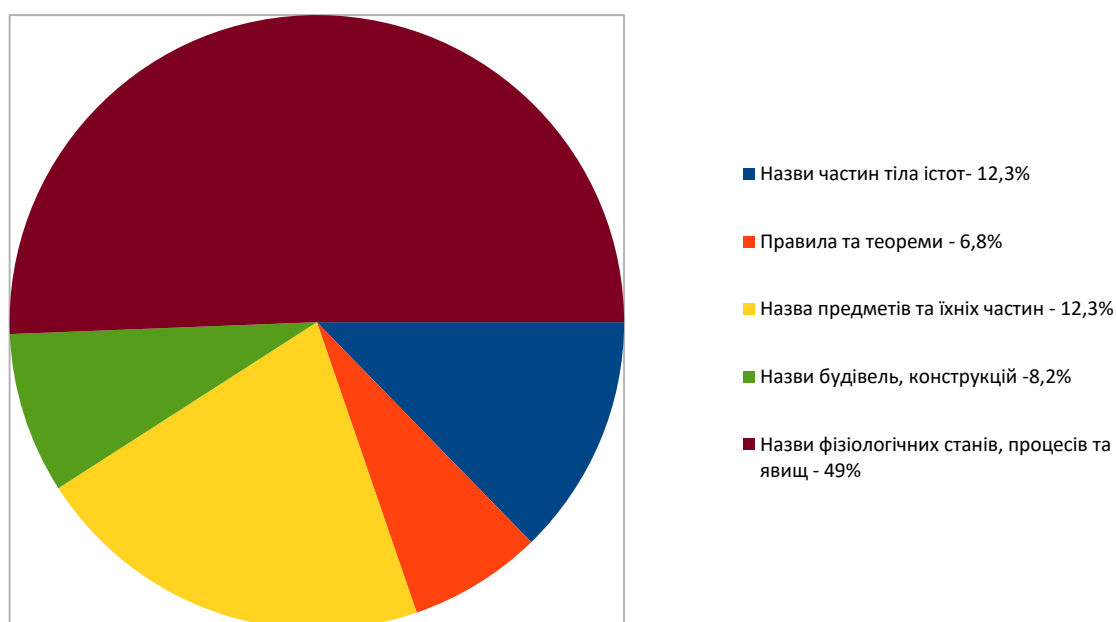
1) Назви частин тіла істот

- 2) Назви предметів та їхніх частин
- 3) Назви будівель, конструкцій
- 4) Назви фізіологічних станів, процесів та дій

За цією класифікацією також був здійснений семантичний розподіл наступним чином:

- 1) Назви частин тіла істот та допоміжні елементи : *sargı* – “котушка”.
- 2) Назви предметів та їхніх запчастин: *monopol anten* – “монопольна антена”, *akümülatör* – “акумулятор”, *kondansatör* – “конденсатор”, *transformatör* – “трансформатор”.
- 3) Назви будівель, конструкцій: *kayan yazmaç* – “регістр зсуву”, *periyodik olmayan sistemi* – “неперіодична система”.
- 4) Назви фізіологічних станів, процесів та дій: *normal dağılım* – “нормований розподіл”, *normalize ortalama güç*, – “нормоване середнє значення\нормована напруга”, *enerji içeriği* – “вміст енергії”, *kayan yazmaç* – “регістр зсуву”, *periyodik olmayan sistemi* – “неперіодична система”.

Також, під час проведення цього дослідження нами було вирішено додати ще одну семантичну категорію, котра була відсутня у наданих вище класифікаціях. А саме правила та теореми: *Bayers Kuralı* – правило Баєрса, *Parseval Teoremi* – теорема Парсевала, *Euler özdeşliği* – тотожність Ейлера.

За даною класифікацією найбільшу частку становлять терміни на позначення назв частин тіла та істот – 36 термінів або 49%. Друга за величиною категорія – це назви предметів та їхніх частин – 15 термінів або 20,5%. Назви частин та тіл істот налічує 9 термінів або 12,3% від загальної кількості термінів. Назви будівель та конструкцій налічують 6 термінів, що складає 8,2%. Найменшу ж частку складають правила та теореми. Ця категорія налічує 5 одиниць або 6,8%.

Проаналізувавши весь лексичний матеріал за двома класифікаціями, можна побачити, що терміни, які так чи інакше пов'язані з явищами, матеріалами та процесами в електротехніці складають найбільшу частку в електротехнічній термінології. Решта ж категорій варіюються в залежності від класифікації, але складають меншість у сучасній електротехнічній термінології.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Турецька електротехнічна термінологія має доволі багато запозичених термінів іноземного походження. Вивчення етимології термінів електротехнічної промисловості може бути повноправним матеріалом для наукових досліджень.

Турецька електротехнічна термінологія здебільшого містить запозичення з європейських мов: французької та англійської. Є також запозичення з античних мов: латини та грецької.

З арабської мови запозичення практично відсутні через ареал розвитку електротехніки та тюркізацію, котра була проведена у 1980-х роках.

У турецькій електротехнічній термінології спостерігається наявність як і запозичень так і синонімічних термінів тюркського походження. Але за ступенем вживаності ці терміни варіюються: якісь терміни прижилися в тюркському варіанті, а на позначення інших – вживаються запозичення.

Семантику як елемент досліджень брали для своїх наукових робіт різні дослідники та класифікували терміни за власними розробленими класифікаціями.

Турецьку електротехнічну термінологію умовно можна поділити на декілька семантичних груп за двома класифікаціями. Їх можна поділити на пристрої та прилади, професії, одиниці вимірювання, інструменти системи та механізми тощо.

З погляду семантики найбільшу частку в турецькій електротехнічній термінології складають слова на позначення процесів, явищ та понять. В обох класифікаціях вони складають майже одну четверту словникового запасу або 49%.

Терміни на позначення інструменти складають 10 одиниць або 13,6%. Професії позначають два терміни або 1,3%. До одиниць вимірювання належать 5 одиниць або 6,8% термінів. До систем та механізмів відносяться 11 термінів або 15%.

Турецька електротехнічна термінологія – це певна система турецьких термінів, які відокремлюються від усієї іншої термінології пов'язаною з електронікою. Зокрема, більшою наявністю термінів пов'язаних з приладами чи механізмами.

Ця термінологія подана та структурована в різноманітних тематичних словниках, присвячених електротехнічним термінам.

ВИСНОВКИ

Термінологія – це основа не лише лінгвістики, а й будь – якої іншої галузі. Термінологія є в техніці, філології, літературі, медицині, історії, математиці та інших науках. Теорія – це основа практики будь – якої з вище названих галузей, а однією з основ теорії є саме термінологія.

Інтерес до вивчення термінології цілком зрозумілий, адже людство та технології розвиваються неупинно, тому регулярно з'являється все більше і більше нових явищ, а відповідно – більше термінів.

Бачення поняття “термін” та термінологія” значно відрізняються в залежності від поглядів кожного науковця. Зокрема потрібно дослідити не лише походження електротехнічних термінів, а й їхню семантику, тобто класифікувати терміни за групами значень.

Між науковцями існують суперечки щодо одного єдиного визначення слів “термін” та “термінологія”, проте існують чітко окреслені визначення в словниках та працях відомих мовознавців.

В швидкому темпі сучасності так само швидким є і виникнення нових термінів, що потребують як і семантичної, так і етимологічної класифікації. Те саме стосується й електротехнічної термінології.

На даний момент серед нагальних питань, що стосуються електротехнічної термінології є недостатня кількість досліджень цієї галузі в лінгвістиці. А також проблеми генези та історії походження окремих термінів.

Опираючись на дослідження даної термінології, можна зробити висновок, що в українському філологічному осередку тема електротехнічної термінології привертає до себе певну увагу, особливо в українській лінгвістичній науці. Серед наукових робіт є певна кількість сучасних досліджень та публікацій, пов'язаних з дослідженнями термінології цього напрямку. Серед українських дослідників можна виділити науковиць Зоряну Куньч та Лілію Харчук, які в своїх працях досліджували різні аспекти електротехнічної термінології.

Щодо іноземних досліджень, зокрема в турецькому просторі, не спостерігається достатньої кількості досліджень термінології у галузі електротехніки. З цим і пов'язаний наш інтерес до теми даного дослідження.

Турецька електротехнічна термінологія має доволі багато запозичених термінів іноземного походження. Вивчення етимології термінів електротехнічної промисловості може бути повноправним матеріалом для наукових досліджень.

Турецька електротехнічна термінологія здебільшого містить запозичення з європейських мов: французької та англійської. Є також запозичення з античних мов: латини та грецької.

Найбільшу частку запозичених слів складають запозичення з французької мови – 27 одиниць, що складає 37% від вибраного лексичного набору з 73 лексичних одиниць. Далі йдуть запозичення з латини та грецької мови. У лексичному матеріалі їхній обсяг однаковий – по 7 одиниць з кожної мови. Тому їхня частка складає по 9,5% кожна.

З арабської мови запозичення практично відсутні через ареал розвитку електротехніки та тюркізацію, котра була проведена у 1980х роках.

У турецькій електротехнічній термінології спостерігаються як і запозичення так і синоніми, які мають тюркське походження. Але за ступенем вживаності ці терміни відрізняються: якісь терміни прижилися в тюркському варіанті, а на позначення інших використовуються запозичення.

Для своїх досліджень електротехнічна термінологія була матеріалом для багатьох досліджень в галузі семантики. Багато дослідників класифікували терміни за власними розробленими класифікаціями.

Турецьку електротехнічну термінологію умовно можна поділити на декілька семантичних груп за двома класифікаціями. Їх можна поділити на пристрої та прилади, професії, одиниці вимірювання, інструменти, системи та механізми тощо.

З погляду семантики найбільшу частку в турецькій електротехнічній термінології складають слова на позначення процесів, явищ та понять. Решта семантичних категорій складають помітну меншість у турецькій електротехнічній термінології.

За класифікацією Ю. Карачун, Ю. Гайденко та І. Борковської складають процеси, поняття та явища – 36 термінів або 49%, що складає майже половину від загальної кількості лексичних одиниць. Інструменти складають 10 одиниць або 13,6%. Професії позначають два терміни або 1,3%. До одиниць вимірювання належать 5 одиниць або 6,8% термінів. До систем та механізмів відносяться 11 термінів або 15%.

Згідно з класифікацією Зоряни Куньч та Лілії Козак найбільшу частку становлять терміни на позначення назв частин тіла та істот – 36 термінів або 49%. Друга за величиною категорія – це назви предметів та їхніх частин – 15 термінів або 20,5%. Назви частин та тіл істот налічує 9 термінів або 12,3% від загальної кількості термінів. Назви будівель та конструкцій налічують 6 термінів, що складає 8,2%. Найменшу ж частку складають правила та теореми. Ця категорія налічує 5 одиниць або 6,8%.

ÖZET

Elektronikle ilgili teknik çeviri yapan uzmanlar veya Türk işletmelerinde hayatlarını işleriyle birleştirmeyi planlayanlar için elektroteknik terminolojiyi incelemek ayrılmaz ve önemli bir görevdir. Dönem ödevimizde, Türkiye'deki modern elektrik mühendisliği endüstrisinde kullanılan elektrik mühendisliği terimlerinin kökenini ve anlamlarını ortaya çıkaracağız.

Çalışmanın amacı, modern Türk dilinin elektroteknik terminolojisinin anlamsal ve etimolojik özelliklerini belirlemektir.

Çalışmanın amacı aşağıdaki görevleri gerektirmektedir:

- 1) "terim" kavramını keşfeder;
- 2) Elektroteknik terminolojinin Türk dilindeki özelliklerini ve yerini belirler;
- 3) Türkçe elektroteknik terimlerin etimolojik ve anlamsal özelliklerini saptar.

Araştırma Yöntemleri. Konumuzla ilgili bilimsel çalışmaları incelemek için eleştirel analiz yöntemi kullanıldı; elektroteknik terminolojiye ayrılmış gazete makaleleri ve sözlüklerden olgusal materyal ve örnekler ararken kullanılan sürekli örnekleme yöntemi; Türkçe terimler ile Ukraynaca karşılıklarının karşılaştırılmasında kullanılan karşılaştırma yöntemi; terimleri anlamsal ve yapısal gruplara ayırdığımız analiz ve sentez yöntemleri.

Türk elektroteknik terminolojisi çoğunlukla Avrupa dillerinden alıntılar içermektedir: Fransızca ve İngilizce. Eski dillerden de borçlanmalar var: Latince ve Yunanca.

Ödünç alınan kelimelerin en büyük payı Fransızcadan alınmıştır - 27 birim, bu da seçilen 73 sözcük biriminden oluşan sözcük kümesinin %37'sini oluşturur.

Bunu Latince ve Yunancadan alınan borçlar takip ediyor. Sözlük materyalinde hacimleri aynıdır - her dilden 7 birim. Dolayısıyla her birinin payı %9,5'tir.

1980'lerde gerçekleştirilen elektrik mühendisliği ve Türkleştirme alanındaki gelişmeler nedeniyle Arap dilinden borçlanma neredeyse yoktur.

Anlambilim açısından bakıldığında Türk elektroteknik terminolojisinde en büyük pay, süreçlerin, olayların ve kavramların tanımlanmasına yönelik kelimelerden oluşmaktadır. Geri kalan anlamsal kategoriler Türk elektrik mühendisliği terminolojisinde dikkate değer bir azınlığı oluşturmaktadır.

Yu.Karachun, Yu.Haydenko ve I. Borkovskaya'nın sınıflandırmasına göre süreçler, kavramlar ve olgular 36 terimi veya %49'unu oluşturuyor ve bu da toplam sözcük ögesinin neredeyse yarısı. Araçlar 10 birim veya %13,6'yı oluşturur. Meslekler iki dönemi veya %1,3'ü temsil etmektedir. Terimlerin 5 birimi veya %6,8'i ölçü birimlerine aittir. Sistemler ve mekanizmalar 11 terim veya %15 içerir.

Zoryana Kunch ve Lilia Kozak'ın sınıflandırmasına göre en büyük pay, vücut parçaları ve canlıların adlarına ilişkin terimlerden oluşuyor - 36 terim veya %49. İkinci en büyük kategori ise nesnelere ve parçalarının adlarıdır - 15 terim veya %20,5. Canlıların parça ve vücut adlarında 9 terim yani toplam terim sayısının %12,3'ü bulunur. Bina ve yapı adları 6 terimden oluşmakta olup en küçük pay %8,2 ile kural ve teoremlerden oluşmaktadır. Bu kategoride 5 adet veya %6,8 bulunmaktadır.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бусел, В. (Уклад.). (2005). *Великий тлумачний словник української мови* (8-ме вид.). Перун.
2. Pearson, J. (1998). *Term in context* (3-тє вид.). John Benjamin Publishing.
3. Ananiadou, S. (1994). A methodology for automatic term recognition. *У the 15th conference*. Association for Computational Linguistics.
<https://doi.org/10.3115/991250.991317>
4. Симоненко, Л. О. (2018). Українське термінознавство кінця ХХ - початку ХХІ ст. стан і перспективи розвитку. *Мовознавство*, (3), 39–47.
5. Пономарів, О. (2000). *Стилістика сучасної української мови* (3-тє вид.). Навчальна книга — Богдан.
6. Куньч, З., & Харчук, Л. (2016) (б. д.). Полісемія в українській електроенергетичній термінології. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*, 2(842), 77–81.
7. Адріянова, О. Я. (2011). *Військово-морська термінологія української мови: етапи формування та семантика*. Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
8. Бачишина, О. Б. (2014). Семантика часу і простору: особливості, стан та проблеми дослідження в українському мовознавстві. *Наукові праці. філологія. Мовознавство*, 221(209).
9. Стацюк, Р. В. (2016). Основні походи визначення “термін у сучасній лінгвістичній науці. *Науковий вісник ДПУ імені І. Франка*, 2(5), 112–116.
10. Степаненко, Педченко, М. С. (2019). “Семантика і функціонування модальних часток у сучасній українській літературній мові”. Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка.
11. Afacan, E. (2016). *İngilizce türkçe elektrik elektronik mühendisliği terimleri sözlüğü* (3-тє вид.). Gazi Üniversitesi.
12. *Dictionary.com | meanings & definitions of english words*. (б. д.). Dictionary.com. <https://www.dictionary.com/browse/term>

13. *Elektrik terimleri sözlüğü - elektrik portal.* (б. д.). Elektrik Portal. <https://elektrikportal.com/elektrik-terimleri-sozlugu/>
14. “*Formación y desarrollo del léxico de la electricidad en español (siglos xviii y xix)*” (2-ге вид.). (2012). Universitat Rovira i Virgili. Departament de Filologies Romàniques.
15. Karachun, Y., Haidenko, Y., & Borkovska, I. (2020). Compound term-nouns in electrical engineering texts: structural, semantic and functional peculiarities. *Arab world english journal*, (3), 142–160. <https://doi.org/10.24093/awej/elt3.13>
16. Liermann — Zeljak, Y. (2013). Anglicisms in electrical engineering terminology. *International journal of electrical and computer engineering systems*, 4(2), 43–53.
17. Moreno Villanueva, J. A. (2012). *Formación y desarrollo del léxico de la electricidad en español (siglos XVIII-XIX)* (2-ге вид.). Universitat Rovira i Virgili. Departament de Filologies Romàniques.
18. *Nişanyan sözlük - türkçe etimolojik sözlük.* (б. д.). Nişanyan Sözlük. <https://www.nisanyansozluk.com>
19. Şencil, T. (1985). *İngilizce – türkçe elektrik – elektronik teknik terimler klavuzu*” (3-тє вид.). ТММОВ Elektrik Mühendisleri Odası.
20. Куньч З. Харчук Л. (2014) Семантичний потенціал українських електроенергетичних професіоналізмів і професійних жаргонізмів *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. С. 61–65.
21. 12. Харчук Л. (2012) Суфіксація як продуктивний спосіб творення електроенергетичних термінів *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. С. 161–165.
22. 13. Куньч З. , Харчук Л. Основні етапи становлення української електроенергетичної терміносистеми *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Проблеми української термінології : збірник наукових праць*. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. — № 869. — С. 62–67.

23. З. Куньч, Л. Харчук (2017) *Особливості лексико-семантичного способу термінотворення (на матеріалі української електроенергетичної термінології)* Українській смисл. - С. 141-150.
24. Ю. І. Ковалів (авт.-уклад.) *Етимологія (2007)* // *Літературознавча енциклопедія* ВЦ “Академія” С. 353-354.

ДОДАТОК А

Глосарій

1. Ampul –лампочка
2. Alternans – альтернанс
3. Akümülatör – акумулятор
4. Amper – Ампер
5. Bayers Kuralı –правило Баєрса
6. Bir Yarımı – гомогенний
7. Çiptik kutuplanma – кліптична поляризація
8. Coil – котушка
9. Çiftukay – диполь
10. Çembersel halka anteni – циркулярна антена
11. Dipol –диполь
12. Dijital – цифровий
13. Dönemsel –періодичний
14. De Morgan kuralları – правила Де Моргана
15. Euler özdeşliği – тотожність Ейлера.
16. Endüktans – індуктивність
17. Empedans — електричний імпеданс
18. Elektron – електрон
19. Enerji içeriği – вміст енергії
20. Elektrik – електричний
21. Elektrikçi – електрик
22. Eştürel – однорідний
23. Entropi – ентропія
24. Ergodik – ергодичний
25. Evreoku – фазор
26. Fazör – фазор
27. Farad – Фарад
28. Frekans – частота

29. Galois cismi – поле Галуа
30. Gerilim Kontrolü – контроль напруги
31. Hat – лінія
32. Henry – Генрі
33. Homojenlik indeks – індекс однорідності
34. İzotopik – ізотопний
35. İnformasyon – інформація
36. Kondansatör – конденсатор
37. Kapasitans – ємкісний опір
38. Kod – код
39. Kodlama – кодування
40. kuvvet serisi – степеневий ряд
41. Kriptografi – криптографія
42. Kriptoanaliz – криптоаналіз
43. Kaynak alfabe – вихідний алфавіт
44. Kayan yazmaç – реєстр зсуву
45. Mutlak bant genişliği – абсолютна пропускна здатність
46. Modul – модуль
47. Modulasyon – модуляція
48. Monopol anteni – монопольна антена
49. Marjinal – граничний
50. Normal dağılım – нормований розподіл
51. Normalize ortalama/ güç – нормоване середнє значення / напруга
52. Ohm – Ом
53. Osilatör – осцилятор
54. Periyodik olmayan sistemi – неперіодична система
55. Potansyonel – потенціал
56. Parseval teoremi – теорема Парсеваля
57. Radyal alan – радіальна площа
58. Radyo bağlantısı – радіозв'язок

59. Sıklık – частотність
60. Sonsal olasılık – апостеріорна імовірність
61. Simge – символ
62. Sisitem – система
63. Sınırsal – граничний
64. Sifre – шифр
65. Transformatör – трансформатор
66. Teoremi – теорема
67. Tektürel – однорідний
68. Türdeş – однорідний
69. Uyarlamalı delta modülasyonu – адаптивна дельта - модуляція
70. Üreteç – генератор
71. Vektör – вектор
72. Video – відео
73. Volt – Вольт
74. Yabant ışınması – радіаційна бокова полоса частот
75. yinelimli – періодичний
76. Yönetici – адміністратор
77. Yerdeşel – ізотопний
78. Watt – Ват